

DataLand koestert Wet bescherming persoonsgegevens

DataLand is een initiatief van en voor gemeenten. Doelstelling is het realiseren van een landelijke voorziening van gegevens uit het gemeentelijke informatiedomein voor de publieke en de private markt. DataLand is namens de participerende gemeenten het distributiecentrum voor vraag en aanbod van gemeentelijke vastgoedinformatie. Concreet betreft het vragen die de omvang van één gemeente overstijgen. Het hart van DataLand ligt dus in het toegankelijk maken van overheidsinformatie. Dit impliceert een grote zorgvuldigheid in het handelen. Een aspect dat daarbij speciale aandacht vraagt, is de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) en hoe DataLand omgaat met eisen en verplichtingen die voortvloeien uit deze wet.

IR. M. JELLEMA
Directeur DataLand, www.data-land.nl

Omdat zorgvuldigheid uiteraard uiterst belangrijk is bij overheidsinformatie, heeft DataLand reeds vóór zijn oprichting, in 2000, advies gevraagd aan het College Bescherming Persoonsgegevens. DataLand verzocht dit College een uitspraak te doen over de vraag of de verwerking van de gebouwgegevens valt onder het regime van de WBP.

Bij de verwerking van persoonsgegevens gaat het om elke handeling of elk geheel van handelingen, al dan niet uitgevoerd met behulp van geautomatiseerde systemen. Het omvat de gehele route van een gegeven, vanaf het moment van verzamelen tot en met de vernietiging. Hieruit vloeit voort dat ook iedere 'losse' verwerking onder het regime van de wet valt.

Het College Bescherming Persoonsgegevens stelde dat gebouwgegevens op adresniveau beschouwd worden als een verwerking van persoonsgegevens, in de zin van de WBP. Naar aanleiding van deze uitspraak heeft DataLand het Bureau Holvast & Partner gevraagd aan te geven op welke wijze DataLand aan de WBP kan voldoen. Hierna wordt uiteengezet welke verplichtingen deze wet concreet oplegt en hoe DataLand deze in de praktijk naleeft.

In de WBP worden verplichtingen aangegeven m.b.t. de verwerking van persoonsgegevens. Deze verplichtingen vormen het toetsingskader waar DataLand aan dient te voldoen; zij vallen uiteen in 8 hoofdgroepen:

- Zorgplicht.
- Verwerking van bijzondere gegevens.
- Meldingsplicht.
- Voorafgaand onderzoek.
- Informatieplicht.
- Rechten van betrokkenen.
- Internationaal gegevensverkeer.
- Controle en toezicht.

Zorgplicht

Hoofdnorm is dat persoonsgegevens,

in overeenstemming met de wet, op een passende en zorgvuldige wijze worden verwerkt. Deze zorgplicht is in zeven afzonderlijke bepalingen uitgewerkt.

Doelspecificatie

Alvorens met een verwerking van gegevens mag worden begonnen, dient te zijn vastgesteld met welk doel de gegevens worden verkregen. Daarnaast moet de aanmelding aan het College Bescherming Persoonsgegevens voltooid te zijn.

Voor DataLand is als doel voor de verwerking van gegevens vastgelegd: *het geheel van handelingen ten behoeve van het realiseren van en instandhouden van een landelijke voorziening die leidt tot het breed toegankelijk maken van alle mogelijke gegevens aangaande gebouwen uit het informatiedomein van de gemeenten t. b. v. de publieke en private sector.*

Hierbij dient te worden opgemerkt dat in principe geen persoonsgegevens, als bedoeld in de wet, worden verstrekt door DataLand. Het gaat immers slechts om gegevens die zodanig aan een gebouw zijn gerelateerd, dat ze niet herleidbaar zijn tot een individuele, natuurlijke persoon. Echter, op welk niveau de gegevens precies worden uitgeleverd, hangt af van de beoordeling door DataLand van de toepassing van de afnemer. Concreet betekent dit, dat DataLand desgewenst op adresniveau kan uitleveren, maar daartoe niet verplicht is. Afhankelijk van de beoordeling van de op schrift gestelde toepassing van de afnemer, beoordeelt DataLand of de gegevens op adresniveau dan wel op postcodeniveau worden uitgeleverd. Concreet betekent dit voor de toepassing van bijvoorbeeld 'persoonsgebonden direct marketing' dat de gebouwgegevens op postcode-niveau worden uitgeleverd.

Rechtmatige grondslag

Een tweede onderdeel van de zorgplicht is de zogeheten rechtmatige

grondslag. Dit houdt in dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt indien dat:

- geschiedt met de ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene;
- noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst, waarbij de betrokkene *partij* is, of voor handelingen die op verzoek van de betrokkene worden verricht, en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;
- noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen;
- noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak;
- noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden versprekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

De grondslagen zijn alternatief. Hetgeen wil zeggen dat iedere gegevensverwerking herleidbaar moet zijn tot ten minste één van de vorengenoemde grondslagen.

Door het adviesbureau is aangegeven, dat de rechtmatige grondslag van de verwerking in de situatie van DataLand het gerechtvaardigde belang is van de verantwoordelijke. Dit belang is afgewogen tegen de belangen van de betrokkenen, in het bijzonder hun recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Verenigbaar gebruik

Een derde onderdeel van de zorgplicht is de vraag of deze verwerking verenigbaar is met de doeleinden waarvoor de gegevens zijn verkregen. Dit verenigbaar gebruik is in het bijzonder aan de orde bij gemeenten. Immers, voor gemeenten geldt dat de verstrekking van gegevens niet onverenigbaar mag zijn met het doel waarvoor zij zijn verza-

meld. De gebouwgegevens van de gemeenten zijn een directe afgeleide van de bij gemeenten beschikbare objectieve beschrijvende gegevens over gebouwen; deze gegevens worden door gemeenten verzameld en beheerd in het kader van vele wettelijke taken. Denk bijvoorbeeld aan de verlening van bouwvergunningen, uitvoering van de Wet WOZ, huisvestingbeleid en informatiestromen richting CBS. De gebouwgegevens worden door gemeenten dus bij verschillende processen gebruikt en zijn derhalve niet meer te herleiden tot één proces of één doel. Met andere woorden: in wezen gaat het dus om een gemeentelijk basisbestand met gebouwgegevens, dat vanuit deze optiek wordt beheerd.

DataLand verstrekt geen WOZ- of belastinggegevens en geen subjectgegevens die te relateren zijn aan de gebouwgegevens en derhalve niet tot één proces of doel te herleiden zijn. Hierdoor is zowel voor de gemeenten als voor DataLand het predikaat *verenigbaar gebruik* van toepassing.

Bewaartermijnen

In het vierde onderdeel van de zorgplicht is bepaald, dat persoonsgegevens niet langer bewaard mogen blijven dan noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij verzameld zijn. Met andere woorden: de gegevens worden bewaard zo lang deze noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het doel. Aan deze eis wordt voldaan doordat de gegevens periodiek, in beginsel elke zes maanden, door gemeenten worden geactualiseerd door middel van een nieuwe levering aan DataLand. DataLand vernietigt vervolgens de oude gegevens.

Kwaliteit van de gegevens

Het vijfde onderdeel van de zorgplicht, de kwaliteit van de gegevens, bevat twee kwaliteitseisen:

- 1 Er mogen niet meer gegevens worden verwerkt dan strikt noodzakelijk is.
- 2 De nodige voorzieningen moeten

worden getroffen opdat de gegevens juist en nauwkeurig zijn.

Wat de eerste kwaliteitseis betreft, is vastgesteld dat DataLand de bekende 10 gegevens over gebouwen verwerkt:

- Adres.
- X,Y-coördinaat.
- Actuele bestemming.
- Soort woonobject.
- Huur / eigendom status.
- Bouwjaar, -klasse.
- Inhoud.
- Oppervlakte.
- Aantal woonlagen.

Monumentaanduiding

Met betrekking tot de tweede eis heeft DataLand met gemeenten de afspraak gemaakt dat de gegevens periodiek worden geactualiseerd. Voorts ondersteunt DataLand actief het kwaliteitsverbeteringsproces bij gemeenten door het regelmatig uitvoeren van een kwaliteitsmonitor. De 1e Kwaliteitsmonitor Gebouwen is uitgevoerd in 2002, waarvan de resultaten aan alle Nederlandse gemeenten zijn toegezonden. De 2e Kwaliteitsmonitor zal in het najaar van dit jaar worden gestart.

Beveiliging

De zesde bepaling betreft de beveiliging van gegevens. In de wet is aangegeven, dat DataLand technische en organisatorische maatregelen dient te nemen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking. De maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek, de kosten van de tenuitvoerlegging en de risico's die de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens met zich meebrengen. Teneinde aan deze verplichting te voldoen, heeft DataLand via een dienstverleningsovereenkomst afspraken gemaakt met de beheerder van het informatiesysteem.

Geheimhoudingsplicht

Het zevende onderdeel van de zorg-

vuldigheidsplicht betreft de geheimhoudingsplicht. Deze plicht houdt in, dat alle medewerkers die handelen onder het gezag van DataLand de gegevens slechts verwerken in opdracht van DataLand en dat zij zich hebben verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen. Daarmee is voldoende tegemoetgekomen aan de geheimhoudingsplicht.

Verwerking bijzondere gegevens

Een tweede hoofdeis die de Wet bescherming persoonsgegevens stelt, heeft betrekking op verwerking van zogenoemde bijzondere gegevens. Hieronder verstaat de wet, analoog aan de Europese Richtlijn, persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede persoonsgegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging, strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag. Het is verboden deze gegevens te verwerken, tenzij er zwaarwegende belangen zijn en de verwerking in de wet is voorzien.

Door Bureau Holvast & Partner is geconcludeerd dat DataLand geen bijzondere gegevens verwerkt en daarmee voldoet aan deze hoofdeis.

Meldingsplicht

De geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens moet bij het College Bescherming Persoonsgegevens worden aangemeld. Op 17 oktober 2001 heeft DataLand aan deze eis voldaan.

Voorafgaand onderzoek

Bij bepaalde vormen van verwerking van persoonsgegevens die een bijzonder risico inhouden voor de persoonlijke rechten en vrijheden van de betrokkene, moet een voorafgaand onderzoek worden aangevraagd bij het College Bescherming Persoonsgegevens. Dit onderzoek kan worden beschouwd als een speciale vorm van een vergunning om de gegevens te mogen verwerken. Volgens het Bureau Holvast & Partner valt de gegevensset die DataLand verwerkt, niet onder deze verplichting. Een aanvraag voor een voorafgaand onderzoek heeft derhalve niet plaatsgevonden.

Informatieplicht

De Wet bescherming persoonsgege-

vens onderscheidt twee verschillende situaties waarin de informatieplicht aan betrokkenen centraal staat. In de eerste situatie worden de gegevens rechtstreeks verzameld bij de betrokkene. De tweede situatie is die waarin de gegevens op een andere wijze zijn verkregen. Voor beide situaties gelden andere eisen. Voor de eerste situatie geldt dat, tenzij de betrokkene al met het doel van de verwerking op de hoogte is, hij moet worden geïnformeerd vóór het moment van verzamelen van de gegevens. In de tweede situatie geldt dat de betrokkene moet worden geïnformeerd op het moment van vastlegging van de gegevens of op het moment van eerste verstrekking aan derden.

DataLand heeft deze informatieplicht opgenomen in de overeenkomsten die hij sluit met zowel gemeenten als met afnemers. Daarmee voldoet DataLand aan zijn informatieplicht.

Rechten van betrokkenen

In de WBP wordt onderscheid gemaakt tussen relatieve en absolute verzoeken om verzet. Relatieve verzoeken kunnen worden ingediend wanneer de rechtsgrond van de verwerking gelegen is in een goede vervulling van een publiekrechtelijke taak of de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke. Bij dit soort verzoeken, die op basis van bijzondere persoonlijke omstandigheden kunnen worden ingediend, dient de verantwoordelijke (DataLand) de verwerking te heroverwegen en het belang dat hij heeft bij de verwerking opnieuw af te wegen tegen het belang van de verzoeker.

Absolute verzoeken om verzet moeten onvoorwaardelijk worden gehonoreerd wanneer de doeleinden gelegen zijn in het gebruik van de gegevens voor commerciële of charitatieve doeleinden. In geval van absoluut verzet, treft DataLand maatregelen om deze vorm van verwerking van de gegevens van de betrokkene te beëindigen.

Bepaald is dat DataLand op een verzoek van een betrokkene als volgt handelt:

- De betrokkene verkrijgt een volledig overzicht van informatie over onder meer van de hem betreffende gegevens, een omschrijving van het doel, de categorieën waarop de verwerking betrekking heeft en de herkomst van de gegevens.

- DataLand zal de betrokkene binnen vier weken na ontvangst van een schriftelijk verzoek, mededelen in hoeverre aan het verzoek wordt voldaan. DataLand zal hiertoe het verzoek doorgeleiden naar de gemeente waarvan de gegevens afkomstig zijn.
- DataLand zal binnen een periode van vier weken beoordelen in hoeverre het verzet van betrokkene tegen bepaalde verwerkingen op grond van zijn bijzondere persoonlijke (relatief recht van verzet) omstandigheden gerechtvaardigd is. Indien het verzet gerechtvaardigd is, wordt de verwerking terstond beëindigd. Een verzoek om de gegevens in individuele gevallen niet meer te gebruiken voor charitatieve of commerciële doeleinden, zal onvoorwaardelijk worden gehonoreerd.

Kortom, DataLand zal voldoen aan het verzoek van de betrokkene om hem mede te delen of zijn gegevens worden verwerkt.

Internationaal gegevensverkeer

De bepaling inzake internationaal gegevensverkeer houdt in, dat DataLand ervoor dient zorg te dragen dat er geen doorgifte van persoonsgegevens plaatsvindt naar een land dat geen passend beschermingsniveau kan waarborgen. Omdat DataLand zich primair richt op Nederland, zal er, zonder aanvullende eisen, geen doorgifte van gegevens plaatsvinden naar een land buiten de Europese Unie.

Controle en toezicht

De wet bepaalt dat in geval van niet naleving, drie soorten sancties mogelijk zijn: bestuursdwang, strafrechtelijke sancties en bestuurlijke boetes.

Uit het voorgaande is reeds gebleken dat DataLand zich beweegt binnen de door de wetgever gestelde kaders.

Kortom, betere waarborgen voor een vlekkeloze samenwerking met DataLand zijn nauwelijks denkbaar!

